

TERESA KRÓL

WĘDRUJĄC^{KU} DOROSŁOŚCI

Wychowanie do życia w rodzinie

PROGRAM NAUCZANIA

3

WĘDRUJĄC^{KU} DOROSŁOŚCI

Teresa Król

PROGRAM NAUCZANIA

Wychowanie do życia w rodzinie
dla uczniów klasy 3 liceum, technikum
oraz szkoły branżowej I stopnia

Wydawnictwo Rubikon 2021

© Copyright 2021 by Katarzyna Król Wydawnictwo i Hurtownia **Rubikon**

Adiustacja i korekta: Anna Kowalska

Projekt graficzny i skład: Marcin Nowak

Katarzyna Król Wydawnictwo i Hurtownia Rubikon
ul. Na Leszczu 17, 30-376 Kraków
tel. 12 398 18 43, fax. 12 398 18 44
www.KsiegarniaRubikon.pl

REGON 351450547, NIP 944-147-11-82

Spis treści

Lekcja 1	Mój rozwój – moja odpowiedzialność	4
Lekcja 2	Z myślą o małżeństwie	5
Lekcja 3/4	Narzeczeństwo – czas najważniejszych decyzji (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)	6
Lekcja 5	Małżeństwo – zadanie na całe życie	7
Lekcja 6/7	W rodzinnym kręgu (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)	8
Lekcja 8	Najwyższa wartość – życie	9
Lekcja 9	Miejsce dziecka w rodzinie	10
Lekcja 10	Tradycja – przeżytek czy wartość	11
Lekcja 11/12	Co pomaga rodzinie? (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)	12
Lekcja 13/14	Co szkodzi rodzinie? (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)	13
Lekcja 15	Konflikty i trudne sytuacje w rodzinie	14
Lekcja 16	Gdy rodzinie trzeba pomóc	15
Lekcja 17/18	Zaplątani w sieci. O mediach (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)	16
Lekcja 19	Moje życie w moich rękach	17

Lekcja 1   Mój rozwój – moja odpowiedzialność

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP.II.8; VI. 3, VI. 7	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić oczekiwania związane z realizacją zajęć WDŻ oraz określić zasady pracy na tych lekcjach, • zidentyfikować cechy swojego temperamentu, lepiej poznać i zrozumieć siebie, • wskazać znaczenie samoświadomości i samopoznania w pracy nad charakterem, • dokonać oceny swojej samodzielności myślenia i uległości wobec manipulacji, szczególnie cyfrowej (fake newsy), • podać definicję stresu, określić jego objawy i dostrzec w nim elementy konstruktywne, • wymienić sposoby radzenia sobie ze stresem. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samoświadomość i samopoznanie – pomocne w ustalaniu celów życiowych i pracy nad swoim charakterem. 2. Cztery typy temperamentów; krótka charakterystyka. Mocne i słabe strony każdego z nich. 3. Manipulacja a samodzielność myślenia. 4. Fake newsy – jak ich się ustrzec? 5. Stres i jego objawy. 6. Stresory – życiowe wyzwania; kategorie stresu – eustres i dystres. 7. Sposoby radzenia sobie ze stresem. 8. Symptomy odpowiedzialności: samodzielność myślenia, samoświadomość i samowychowanie oraz praca nad charakterem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wykład z prezentacją multimedialną. • Wizualizacja. • Burza mózgów. • Autorefleksja. • Praca z filmem. • Praca indywidualna – ćwiczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Prawie prawda” z serii „Cyfrowy świat”. • Kartki A4 w czterech kolorach, masa mocująca, cenki, mazaki, duże arkusze papieru. • Prezentacja multimedialna. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 2 Z myślą o małżeństwie

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.3	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać czynniki warunkujące dojrzałość do zawarcia małżeństwa, • opisać naturę i charakterystyczne cechy miłości dojrzałej, • przedstawić cechy osoby emocjonalnie niedojrzałej, • określić, na czym polega dojrzałość i niedojrzałość społeczna, • uzasadnić, dlaczego w życiu małżeńskim istotną rolę odgrywa także dojrzałość socjalna, • wskazać wagę decyzji zawarcia małżeństwa z wybraną osobą. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dojrzały wybór współmałżonka w aspekcie: <ul style="list-style-type: none"> – fizycznym, – prawnym, – psychicznym, – umysłowym, – uczuciowym, – społecznym, – socjalnym. 2. Osobowość dojrzała i niedojrzała – różnice postaw i ich wpływ na trwałość małżeństwa. 3. Warunki udanego związku małżeńskiego. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • 6 myślowych kapeluszy Edwarda de Bono. • Praca w małych grupach. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Praca indywidualna. • Ćwiczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Lubi” z serii „Zakochany Jasiek”. • Prezentacja multimedialna. • Duże kapelusze w 6 kolorach; małe kapelusze w 6 kolorach; instrukcja dla każdej grupy wg wylosowanych kolorów. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 3/4 Narzeczeństwo – czas najważniejszych decyzji (lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP. I.5	<p>Uczeń/uczennica potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić znaczenie okresu narzeczeństwa, • przedstawić różnice między okresem narzeczeństwa a małżeństwem, • wskazać różne motywacje zawarcia małżeństwa i odróżnić motywacje dojrzałe od niedojrzałych, • uzasadnić, że miłość małżeńska sprzyja rozwojowi człowieka, • przedstawić okres narzeczeństwa jako czas weryfikacji i właściwego wyboru współmałżonka. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Narzeczeństwo – czasem budowania dojrzałej więzi i lepszego poznania siebie. 2. Wizja życia w małżeństwie i związane z tym oczekiwania a rzeczywistość. 3. Motywy, którymi kierują się młodzi ludzie do zawarcia małżeństwa: <ol style="list-style-type: none"> a) dojrzałe, b) niedojrzałe. 4. Czynniki, które są istotne bądź mniej istotne dla udanego związku małżeńskiego. 5. Znaczenie miłości małżeńskiej dla rozwoju człowieka. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Gra dydaktyczna. • Burza mózgów. • Ćwiczenia. • Praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Nie dba” z serii „Zakończony Jasiek”. • Duże arkusze papieru, pisaki, magnesy lub masa mocująca. • 3 pudełka lub tabliczki z napisami. • Karty do gry „Motywacja do zawarcia małżeństwa”. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 5   Małżeństwo – zadanie na całe życie

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PPI.1, I.2, I.4, I.6	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, dlaczego dojrzałość osób zawierających małżeństwo jest podstawowym warunkiem udanego związku, • przedstawić znaczenie i wagę przysięgi małżeńskiej, • scharakteryzować cechy miłości małżeńskiej, • omówić zasady prawa małżeńskiego, • wymienić przeszkody uniemożliwiające zawarcie małżeństwa, • przedstawić prawa i obowiązki małżonków uregulowane i zapisane w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i>. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dojrzałość narzeczonych – fundament udanego małżeństwa. 2. Znaczenie przyrzeczeń małżeńskich. 3. Miłość małżeńska i jej cechy. 4. Prawna ochrona małżeństwa i rodziny – podstawowe akty prawne. 5. Zasady prawa małżeńskiego. 6. Prawa i obowiązki małżonków ustanowione w polskim prawodawstwie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Zdania niedokończone. • Burza mózgów. • Wizualizacja. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Praca w grupach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Kocha” z serii „Zakochany Jasiek”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, mazaki, magnesy lub masa mocująca. • Zadania do pracy grupowej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia</i>. • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3</i>. • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia</i>.

Lekcja 6/7 W rodzinnym kręgu

(lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.8, I.9	<p>Uczeń/uczennica potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić rodzinę jako wspólnotę, którą łączą uczucia, wspólne cele i wzajemna pomoc, • scharakteryzować różne typy rodzin, • wymienić i określić funkcje rodziny, • uzasadnić potrzebę współdziałania i współpracy wszystkich członków rodziny celem wypełniania przyjętych zadań. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodzina – najmniejszą społecznością i swoistą wspólnotą, realizującą określone cele. 2. Miłość – niezbędnym spoiwem rodzinnej wspólnoty. 3. Struktura i typy współczesnej rodziny. 4. Funkcje rodziny: <ul style="list-style-type: none"> • prokreacyjna, • opiekuńcza, • wychowawcza, • ekonomiczna, • profilaktyczna, • socjalizacyjna, • religijna. 5. Współdziałanie i współpraca – niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Wykład z prezentacją multimedialną. • Burza mózgów. • Metoda kuli śnieżnej. • Praca w grupach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Kocham życie” z serii „Jasiek Mela – człowiek na piątkę”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, pisaki, magnesy lub masa mocująca. • Karta pracy. • Zadania do pracy w parach lub trójkach. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia</i>

Lekcja 8 Najwyższa wartość – życie

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągania celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP IV.4	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić początek i koniec życia człowieka, • opisać tempo przemian rozwojowych dziecka w okresie prenatalnym, • uzasadnić, że prawo do życia jest prawem podstawowym i niezbywalnym, • opisać sytuację rodziny, gdy najprawdopodobniej urodzi się dziecko chore, • wskazać na znaczenie pomocy medycznej, psychologicznej i społecznej w sytuacji narodzin dziecka chorego, • zaprezentować możliwość opieki perinatalnej nad matką i dzieckiem, • scharakteryzować system rodzicielstwa zastępczego i adopcji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój prenatalny człowieka – sekwencją intensywnych zmian zaprogramowanych genetycznie. 2. Potrzeba stworzenia optymalnych warunków biologicznych i psychologicznych rozwijającemu się dziecku. 3. Opieka medyczna w okresie prekonceptyjnym i w okresie ciąży. 4. Gotowość przyjęcia dziecka i jego prawo do życia. 5. Sytuacja rodziny, gdy ma się urodzić dziecko chore; pomoc medyczna, psychologiczna i społeczna. 6. Opieka perinatalna, czyli zapewnienie bezpieczeństwa matce i dziecku. 7. Zdarzające się przypadki wczesnej śmierci dziecka; hospicja perinatalne. 8. Rodzicielstwo zastępcze i adopcja. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Dyskusja. • Praca w grupach. • Metaplan. • Pogadanka. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Cud miłości” (fragmenty). • Prezentacja multimedialna. • Cyfrowe zasoby internetowe. • Instrukcja do pracy grupowej. • Duże arkusze papieru, masa mocująca lub magnesy, kartki A4 w czterech kolorach, nożyczki, klej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 9 Miejsce dziecka w rodzinie

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.15	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać znaczenie prawidłowych postaw rodzicielskich w rozwoju dzieci, • scharakteryzować prawidłowe i nieprawidłowe postawy rodzicielskie, • uzasadnić, dlaczego dziecko ma prawo do szacunku, • wymienić prawa dziecka w aktach prawnych, • przedstawić zadania Rzecznika Praw Dziecka, • wymienić prawa rodziców zapisane w <i>Konstytucji RP</i> oraz w <i>Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym</i>, • przedstawić sytuacje, w których może nastąpić ograniczenie władzy rodzicielskiej, • określić obowiązki państwa wobec rodziny. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Waga prawidłowych postaw rodzicielskich w wychowaniu dzieci. 2. Prawidłowe postawy rodzicielskie: <ul style="list-style-type: none"> – akceptacji i miłości, – współdziałania z dzieckiem, – autonomia, – uznanie praw dziecka i mądre stawianie granic oraz wymagań. 3. Nieprawidłowe postawy rodzicielskie: <ul style="list-style-type: none"> – odrzucenie, – postawa nadmiernie ochraniająca, – postawa nadmiernie wymagająca, – postawa niekonsekwentna. 4. Prawo dziecka do szacunku (Janusz Korczak). 5. Prawa dziecka i rodziców w aktach prawnych. 6. Zadania Rzecznika Praw Dziecka. 7. Sytuacje, w których rodzice mogą być pozbawieni władzy rodzicielskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Puzzle. • Mapa mentalna. • Praca w parach. • „Mówiąca ściana”. • Praca w grupach metodą 6–3–5. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „O jeden film za daleko” https://www.edukator.pl/resources/page/o-jeden-film-za-daleko/10259. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, mazaki, magnesy lub masa mocująca, karteczki samoprzylepne. • 6 formularzy pracy – metoda 6–3–5. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia</i>. • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3</i>. • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia</i>.

Lekcja 10 Tradycja – przeżytek czy wartość?

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.10	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić potrzebę zasad, norm i wartości w życiu rodzinnym i społecznym, • wskazać wagę hierarchii wartości w rozwoju osobowym, • przedstawić prawdę, dobro i piękno jako podstawę cywilizacji łańskiejskiej, • podjąć refleksję o potrzebie budowania wspólnoty rodzinnej opartej na empatii, wrażliwości i zrozumieniu, • określić znaczenie świętowania i tradycji rodzinnych w tworzeniu kultury oraz tożsamości narodowej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Znaczenie przekazywanych w rodzinie zasad, norm i wartości duchowych w życiu rodzinnym i społecznym. 2. Hierarchia wartości a dokonywane życiowe wybory. 3. Klasyczna triada – prawda, dobro i piękno w rzeczywistości materialnej i duchowej. 4. Budowanie wspólnoty rodzinnej opartej na empatii, wrażliwości i zrozumieniu. 5. Odpoczynek i świętowanie spoiwem życia rodzinnego. 6. Kulturowa funkcja rodziny: celebrowanie uroczystości, przekazywanie zwyczajów i tradycji uznanych za społecznie ważne. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Wykład z prezentacją multimedialną. • „Mówiąca ściana”. • Mapa mentalna. • Burza mózgów. • Kula śnieżna. • Sonda. • Praca w grupach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Płynę ponad” z serii „Jasiek Mela – człowiek na piątce”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, karteczki samoprzylepne. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 11/12 Co pomaga rodzinie?

(lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.2, I.6, I.11	<p>Uczeń/uczennica potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, że życie rodzinne wymaga zaangażowania wszystkich jej członków, • przedstawić partnerstwo i szacunek jako istotne czynniki w budowaniu prawidłowych relacji rodzinnych, • przedstawić sztukę dialogu i zasady jego prowadzenia, które ułatwiają komunikację wśród najbliższych, • praktycznie wypracować sztukę prawidłowego dialogowania, • podjąć refleksję o potrzebie otwartości, zaufania, bezinteresowności, empatii i życzliwości, które budują szczęście rodzinne, • uzasadnić, że trwałość małżeństwa i rodziny ma wielką wartość nie tylko dla współmałżonków i ich dzieci, ale też dla całego społeczeństwa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współodpowiedzialność domowników za atmosferę panującą w rodzinie. 2. Partnerstwo, symetryczne relacje i szacunek – budulcami miłości małżonków. 3. Otwartość na dialog i praktyczne przestrzeganie zasad sztuki rozmowy – sposobem na porozumienie i dobrą atmosferę w rodzinie. 4. Poczucie bezpieczeństwa i wolność. 5. Zaufanie, postawa otwartości, empatia, życzliwość i bezinteresowność – komponentami szczęścia w rodzinie. 6. Znaczenie trwałości małżeństwa i rodziny – nie tylko dla domowników, lecz także społeczeństwa. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Praca z tekstem. • Praca w parach i w grupach. • Metoda ABC. • Praca indywidualna – ćwiczenia. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Szanuje” z serii „Zakochany Jasiu”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, pisaki. • Zadania do pracy grupowej. • Karta pracy metodą ABC. • Tekst do analizy. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 13/14 Co szkodzi rodzinie?

(lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.11	<p>Uczeń/uczennica potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić, co zagraża rodzinie i co ją osłabia, • przedstawić problemy, które wynikają z nadużywania alkoholu, • uzasadnić, dlaczego całkowita abstynencja jest najlepszym sposobem uchronienia się przed problemami alkoholowymi, • wskazać na niebezpieczeństwo innych uzależnień chemicznych i behawioralnych, • opisać psychologiczne mechanizmy uzależnienia, • uzasadnić szkodliwość pornografii dla życia małżeńskiego i rodzinnego, • przedstawić problem zdrady jako czynnika osłabiającego małżeństwo i rodzinę, • wskazać, że obecne wybory mogą znacząco wpływać na przyszłe życie człowieka i jego najbliższych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Czynniki zagrażające i osłabiające współczesną rodzinę. 2. Alkoholizm – śmiertelna choroba, która krzywdzi uzależnionego i jego najbliższych. 3. Abstynencja od alkoholu do 18 r.ż. – szansą na życie bez ryzyka uzależnienia. 4. Inne uzależnienia chemiczne i behawioralne. 5. Psychologiczne mechanizmy uzależnienia: <ul style="list-style-type: none"> • system iluzji i zaprzeczeń, • system nałogowego regulowania uczuć, • system dumy i kontroli. 6. Pornografia, czyli niezgodne z rzeczywistością wyobrażenia o ludzkiej seksualności i miłości. 7. Szkodliwość pornografii. 8. Trudne kontakty z rodziną pochodzenia. 9. Zdrada – krzywda dla wszystkich. 10. Obecne wybory – kreacją przyszłości. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Burza mózgów. • Ranking. • Metoda trójkąta. • Pogadanka. • Refleksja. • Praca w grupach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Seksoholizm” z serii „Mówię wam, nie warto”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, mazaki. • Instrukcja do pracy grupowej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 15 Konflikty i trudne sytuacje w rodzinie

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.7	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uzasadnić, że najkorzystniejszą dla dzieci jest wierna miłość rodziców i zgoda w rodzinie, • wymienić czynniki, które zaogniają konflikty i je eskalują, • wskazać sposoby dojrzałego rozwiązywania konfliktów, • uświadomić sobie rolę przebaczenia – uwolnienia drugiego człowieka od poczucia winy, • dostrzec, że warto przeciwdziałać konfliktom i uczyć się je rozwiązywać, • wymienić najczęstsze przyczyny rozwodów i podać ich skutki, • opisać sytuacje, kiedy rozstanie jest konieczne, • przestawić różnice między rozwodem a separacją, • omówić fazy przemocy (błędne koło przemocy), • wskazać w sytuacji kryzysowej miejsca i sposoby uzyskania pomocy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prewencja kryzysów: troska o małżeństwo. 2. Dojrzałe rozwiązywanie konfliktów. 3. Etapy rozwiązywania konfliktów. 4. Rola przebaczenia – przerwanie łańcucha odwetu i zemsty. 5. Atuty zachowań, które nie wywołują sporów. 6. Najczęstsze przyczyny rozwodów. 7. Skutki rozwodów dla członków rodziny i dalekosiężne skutki społeczne. 8. Separacja. 9. Błędne koło przemocy; gdzie można znaleźć pomoc? 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Miniwykład z prezentacją multimedialną. • Rozmowa kierowana. • Burza mózgów. • Praca w parach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film (do wyboru) „Mistrzowie słowa” z serii „Budowanie relacji” lub „Martwa cisza” z serii „Rodzina na piątkę”. • Prezentacja multimedialna. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, mazaki. • Zadania do pracy grupowej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 16 Gdy rodzinie trzeba pomóc

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP I.16	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić różne życiowe sytuacje osób, które potrzebują pomocy i wsparcia, • dostrzec przeżywane przez wielu ludzi problemy natury psychicznej: samotność, odrzucenie czy wykluczenie, • uświadomić sobie, że osoby starsze i niepełne (z bliższego i dalszego otoczenia) liczą na pomoc i zainteresowanie ich problemami ze strony młodych, • określić możliwość pomocy osobom uzależnionym i ich rodzinom, • wskazać organizacje społeczne, instytucje samorządowe i rządowe, które umożliwiają przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, • dostrzec ludzi ubogich, bezrobotnych; uświadomić sobie potrzebę zaangażowania, wsparcia, porady itp., • uświadomić sobie, że poprzez zaangażowanie zyskuje osoba przyjmująca pomoc, ale też osoba pomagająca. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Trudne, kryzysowe sytuacje, w których inni potrzebują pomocy. 2. Bieda nie zawsze musi być materialna, istnieją też potrzeby natury psychicznej, emocjonalnej. 3. Problemy ludzi starszych, niepełnych, potrzeba niesienia im wsparcia. 4. Możliwość pomocy ludziom uzależnionym i ich rodzinom. 5. Instytucje wspierające rodziny i ludzi samotnych – tych, którzy potrzebują przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych. 6. Ubóstwo i bezrobocie – jak pokonać te problemy? 7. Co zyskuje osoba przyjmująca pomoc, a co osoba pomagająca? 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Burza mózgów. • Gra dydaktyczna. • Praca w parach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Oswajanie nieobecności” z serii „Rodzinne przeboje”. • Gra dydaktyczna „Potrzebna pomoc”. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, mazaki. • Zadania do pracy grupowej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 17/18 Zaplątani w sieci. O mediach

(lekcja z podziałem na grupy dziewcząt i chłopców)

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
PP VI.6	<p>Uczeń/uczennica potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • uświadomić sobie, że sam/sama jest odpowiedzialny/a za własny rozwój, • dostrzec wagę samopoznania i samowychowywania, • przedstawić zasady mądrego korzystania z mediów, • uzasadnić, że cyberuzależnienie jest jednym z największych zagrożeń postępującej cyfryzacji, • rozpoznać niepokojące sygnały świadczące o cyberuzależnieniu, • opisać objawy współczesnych chorób cywilizacyjnych (mechanizm FOMO oraz cybermobbingu, cyberbullyingu, agresji elektronicznej), • przedstawić argumenty za niepoddawaniem się napływającym informacjom, manipulacjom i aktom cyberprzemocy, • uświadomić osobistą odpowiedzialność w kreowaniu swojego stosunku do elektronicznych mediów. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Samowychowanie i samorealizacja – świadomym kształtowaniem siebie i dążeniem do doskonałości. 2. Samoświadomość a cyberchoroby. 3. Cyberuzależnienie, czyli niekontrolowane korzystanie z komputera, smartfona lub innych urządzeń elektronicznych, które wyrządza szkody w sferze psychicznej, fizycznej, społecznej i ekonomicznej. 4. Niepokojące sygnały, świadczące o cyberuzależnieniu. 5. Choroby cywilizacyjne związane z aktywnością w świecie wirtualnym: <ul style="list-style-type: none"> • mechanizm FOMO, • cyberprzemoc: cybermobbing, cyberbullying, agresja elektroniczna; jak się im nie poddawać. 6. Świadome kreowanie swojego stosunku do elektronicznych mediów; osobista odpowiedzialność. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Dyskusja. • Niedokończone zdania. • Kolaż. • Medytacja. • Praca w grupach. • Ćwiczenia – praca indywidualna. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film (do wyboru) „Amputacja” z serii „Cyfrowy świat” lub „Mózg na siłowni” z serii „W pułapkach netu”. • Plakaty z niedokończonymi zdaniami. • Duże arkusze papieru, magnesy lub masa mocująca, mazaki, kolorowe czasopisma, klej. • Zadania do pracy grupowej. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

Lekcja 19   Moje życie w moich rękach

Nowa podstawa programowa	Cele szczegółowe kształcenia i wychowania	Materiał nauczania	Proponowane procedury osiągnięcia celów	Środki i pomoce dydaktyczne
VI.5, VI.6	<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podjąć refleksję nt. kontaktów z innymi ludźmi – ubogacających (budzących sympatię, życzliwość) lub odwrotnie (budzących antypatię, niechęć), • przedstawić rolę zaufania wobec innych ludzi, które jest niezbędne w rozwoju przyjaźni i miłości, • wskazać szanse na rozwój młodego człowieka, zarówno intelektualny, ale także psychiczny i duchowy, • uzasadnić, że życzliwość wobec innych ludzi i zaangażowanie, altruizm – to postawy, które przybliżają ludzi do siebie, nadają sens życiu, • określić znaczenie autorytetu (mistrza) własnego życia, dzięki któremu rozwijamy intelekt i wzbogacamy osobowość, • zinterpretować myśl, że miarą człowieczeństwa jest nasz stosunek do drugiego człowieka, • podsumować zajęcia wychowania do życia w rodzinie w szkole średniej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ja i inni, czyli kontakty z ludźmi – budujące i ubogacające lub budzące niechęć i antypatię. 2. Własna samoocena w kontekście spotkań z drugim człowiekiem. 3. Rola zaufania w koleżeństwie, przyjaźni i miłości. 4. Samowychowanie i odpowiedzialność za własny rozwój – również w sferze psychicznej i duchowej. 5. Dojrzewanie w życzliwości, altruizmie, zaangażowaniu, rzetelnym wykonywaniu swoich ról – szansą na rozwój człowieka. 6. Poszukiwanie własnego mistrza życia, czyli osobowości nieprzeciętnej, która może pociągać, wzbogacać osobowość, rozwijać intelekt. 7. Sprawdzian człowieczeństwa, czyli nasz stosunek do innych ludzi oraz realizacja dewizy, że więcej szczęścia jest w dawaniu aniżeli w braniu. 8. WDŻ w szkole średniej – podsumowanie zajęć. 	<ul style="list-style-type: none"> • Praca z filmem. • Rozmowa kierowana. • Wykład z prezentacją multimedialną. • Gra edukacyjna. • Refleksja. • Ćwiczenia – praca indywidualna. • Ewaluacja zajęć/ankieta/swobodne wypowiedzi. 	<ul style="list-style-type: none"> • Film „Jestem z kimś” z serii „Jasiek Mela – człowiek na piątkę”. • Prezentacja multimedialna. • Gra edukacyjna „Wyprawa życia”. • Arkusz – ewaluacja zajęć. • Podręcznik: Magdalena Guziak-Nowak, Teresa Król, <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i> • Ćwiczenia: <i>Wędrując ku dorosłości, klasa 3.</i> • Barbara Charczuk: <i>Wędrując ku dorosłości. Wychowanie do życia w rodzinie. Scenariusze lekcji i prezentacje multimedialne dla uczniów klasy 3 liceum ogólnokształcącego, technikum, szkoły branżowej I stopnia.</i>

KsięgarniaRUBIKON.pl